

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ МИТНОГО ПРАВА ТА  
ПРАКТИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СПРАВИ  
В УКРАЇНІ**

УДК 351.713: 336.24 (477)

**Федотов О. П., к.ю.н., доцент, доцент кафедри  
морського та митного права, докторант НУ «ОЮА»**

**Концепція здійснення державної митної справи  
в площині організації митного оформлення  
за принципом «єдиного вікна»**

Статтю присвячено дослідженню питань впровадження в практику державної митної справи концепції «єдиного вікна» в рамках Глави 5 «Митні питання та сприяння торгівлі» та Додатку XV «Наближення митного законодавства» Угоди про асоціацію Україна–ЄС, яку було підписано 27 червня 2014 року.

**Ключові слова:** концепція, технологія, система, «єдине вікно», уповноважений економічний оператор, уповноважений (схвалений) експорттер, програмно-технічний модуль «Інформаційний термінал», митне оформлення, митна декларація.

Статья посвящена исследованию вопросов внедрения в практику государственного таможенного дела концепции «единого окна» в рамках Главы 5 «Таможенные вопросы и содействие торговле» и Дополнения XV «Сближение таможенного законодательства» Соглашения об ассоциации Украина–ЕС, подписанного 27 июня 2014 года.

**Ключевые слова:** концепция, технология, система, «единое окно», уполномоченный экономический оператор, уполномоченный (одобренный) экспортёр, программно-технический модуль «Информационный терминал», таможенное оформление, таможенная декларация.

The article investigates the issues of implementation in practice of customs concept of «Single window» under Chapter 5 «Customs issues and trade facilitation» and Appendix XV «Approximation of customs legislation», EU-Ukraine Association Agreement, which was signed on 27 June 2014.

**Keywords:** concept, technology, system, «one stop shop», authorized economic operator, authorized (approved) exporter, a software and hardware module «Data Terminal», customs clearance, declaration, customs declaration.

**Актуальність теми.** Сьогодні щоб матеріальні цінності у вигляді товару перетнули митний кордон України, слід оформити у митному відношенні чотири десятки документів, внести дві сотні інформаційних даних у відповідні митні документи, тридцять з яких повторюються по декілька разів, а потім повторити цю процедуру з сімдесятима відсотками інформаційних даних. Вирішенням цих довгих бюрократичних процедур могла би стати практика «єдиного вікна», із внесенням відповідних законодавчих змін до Митного кодексу України (далі – МК України). Такої думки дотримуються представники експертного середовища, які підписали 5 лютого 2015 р. Меморандум про співпрацю для реалізації євроінтеграційного курсу України, ефективної імплементації Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом та створення глибокої та всеосяжної

зони вільної торгівлі, після представлення «Дорожньої Картти євроінтеграційних реформ: завдання на 2015 рік для Верховної Ради України» [4; 5]. Враховуючи той факт, що Дорожня Кarta євроінтеграційних реформ зачіпає й реформування митної справи, а точніше передбачає прийняття низки законодавчих актів України, які прямо пов'язані з Главою 5 «Митні питання та сприяння торгівлі» та Додатком XV «Наближення митного законодавства» Угоди про асоціацію Україна–ЄС [27; 34], одним з яких є проект Закону України «Щодо впровадження концепції «єдиного вікна», цілком доцільним є дослідження принципу «єдиного вікна» та стану його впровадження на сьогодні у державну митну справу.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питанням впровадження так званих технологій, механізму, принципу чи концепції «єдиного вікна» в практику національного оформлення у митному відношенні товарів та транспортних засобів комерційного призначення з використанням електронного документообігу присвятили свою увагу такі фахівці з митної та транспортної логістики, транспортного експедиравання, вчені-науковці та практичні діячі державної митно-фіiscalної та транспортної галузі: Скомаровський В., Єгоров О., Платонов О., Шейко А., Колейников Ю., Терещенко С., Чорний В., Баязитов Л., Медвідь Ю., Ройзина Г. [8, с. 73–91; 9, с. 295–296; 28, с. 2–3; 30, с. 372–399; 31, с. 49–52] та інші.

При цьому питаннями аналізу наближення митного законодавства України та Європейського Союзу, а також розвитку державної митної справи при реалізації Угоди про асоціацію Україна–ЄС займалася величезна кількість вітчизняних практиків та теоретиків у сфері державної митної справи: Науменко В., Мазур А., Мароха В., Олійник Н., Омельченко О., Полонський О., Ропотан О. та ін. [7, с. 89–91; 11, с. 120–124; 26; 32].

**Метою статті** є дослідження дії принципу «єдиного вікна» в місцях митного оформлення (в місцях розташування відповідних підрозділів митниць) та доцільноти законодавчого прийняття законопроекту «Про внесення змін до МК України та деяких інших законодавчих актів України, що регламентують порядок переміщення через митний кордон України товарів, на які запроваджено обмеження (щодо впровадження концепції «єдиного вікна»), який було розроблено групою експертів та представлено у «Дорожній Картті євроінтеграційних реформ: завдання на 2015 рік для Верховної Ради України».

**Виклад основного матеріалу.** Окрім місце серед процедур полегшення умов торгівлі відводиться проблематіці спрощення митних формальностей. Дієвим засобом вирішення цієї проблеми та суттєвого скорочення часу при перетині кордонів та проведенні зовнішньоекономічних операцій є запровадження концепції «єдиного вікна». У тому чи іншому вигляді концепцію «єдиного вікна» було вже впроваджено у національні практики багатьох країн світу – Японії, Сінгапур, США, Сенегалу, країн Європейської співдружності. На основі існуючого досвіту цих країн та міжнародних стандартів обміну торгівельною інформацією Центр ООН зі спрощенням процедур торгівлі та електронних ділових операцій (далі – СЕФАКТ ООН) та Європейська економічна комісія ООН розробили понад 30 рекомендацій, що спрямовані на спрощення митних формальностей, серед яких ключове місце займає Рекомендація № 33 «Концепція «єдиного вікна»» (далі – Рекомендація № 33). Рекомендація № 33 складається із загальних положень щодо концепції «єдиного вікна», опису основних видів системи «єдиного вікна», а також

переваг, які можливо отримати від впровадження механізму «єдиного вікна» (наприклад, виключна прозорість при зборі та обробці інформації щодо торгівельних потоків, а також зведення нанівець корупційних чинників, що можуть виникати у представників державних агенцій при обігу такої інформацією). Також Рекомендація № 33 надає певний алгоритм дій, яких необхідно дотримуватись при створенні механізму «єдиного вікна». У зв'язку з цим було підготовлено методичні рекомендації з описом різноманітних систем «єдиного вікна» в різних країнах світу (Фінляндія, Швеція, США, Гватемала, Гамбург, Гонконг, Малайзія, Маврикій, Сенегал, Сінгапур, Нідерланди тощо).

Зі складного та часом вкрай запутаного павутиння інформаційного обміну, який потребує надмірного часу та значних людських ресурсів (особливо при міждержавному торгівельному обігу), Рекомендація № 33 пропонує можливість створення більш організованої та вкрай ефективної системи – концепції «єдиного вікна» [8, с. 375–376; 28, с. 73].

Так, концепція «єдиного вікна» є передовим інструментом щодо досягнення цілей зі спрощення процесу контролю при очищенні експорту та імпорту. Такої думки дотримується колектив авторів під керівництвом Терещенка С.С., проводячи дослідження теоретичних та практичних процесів організації та здійснення міжнародних вантажних перевезень за лізничним транспортом. Терещенко С.С. визначає «єдине вікно» як систему, яка дозволяє всім учасникам торгівлі та транспорту подавати інформацію, яку потребують контролюючі органи для здійснення експортних, імпортних, транзитних операцій, тільки в одне місце, в єдиній формі та в одне державне агентство, що здійснює усі формальності за одними вимогами та нормативами по відношенню до експортних, імпортних, транзитних операцій. «Єдине вікно» допомагає вирішити таку ключову проблему для спрощення процедур міжнародної торгівлі, як надання великої кількості документів з інформаційними даними, що повторюються по декілька разів, тільки один раз, у одне місце та у стандартній формі [8, с. 372–374].

Здійснюючи дослідження діяльності та функціонування вантажного митного комплексу як господарюючого суб'єкту зі спеціальним митним статусом, колектив авторів у особі Баязітова Л., Єгорова О., Платонова О. та Шейка Л. вважають, що «єдине вікно» – це механізм, при якому інформація та усі документи, які необхідні для здійснення формальностей митними та іншими контролюючими органами, надаються або вводяться до системи (за електронним документообігом) один раз та з використанням єдиного каналу [28, с. 76].

Для аналізу загальне бачення «єдиного вікна» у контексті надання сервісного обслуговування суб'єктам господарювання та громадянам з боку суб'єктів публічної адміністрації, досить цікавою є точка зору Медвідя Ю., який вважає, що «єдине вікно» – це принцип, під яким розуміється спосіб взаємодії органу державної влади із громадянином або суб'єктом господарської діяльності, відповідно до якого громадянин або суб'єкт господарювання з метою отримання (оформлення) дозвільних (комерційних) документів звертається лише до однієї особи у державному органі і через встановлений час отримує дозвільні або оформлені документи. Принцип «єдиного вікна» виключає надання необхідного пакету документів громадянином або суб'єктом господарювання до різних підрозділів державної установи з метою їх оформлення та погодження [9, с. 295].

Отже, до використання терміну «єдине вікно» долучаються ще й такі смислові визначення, як концепція, технологія, механізм, принцип, система тощо. Так, дослідження теоретичного супроводу терміну «єдине вікно» дає змогу визначити, що:

- технологія — це порядок або алгоритм виконання певних етапів;
- механізм — каталог інструментів із досягнення запланованих результатів;
- принцип — це засади, на яких побудовано конкретні дії;
- концепція — це погляди (бачення) на втілення окремих засобів до галузевих (профільних) практик;
- система — послідовність закономірно визначених операцій, що об'єднані задумом, метою, напрямом, предметом.

Немає нічого дивного, що законодавча, експертна та дослідницька спільнота додає усю цю смислову палітру до терміну «єдине вікно», адже перелічені поняття більш-менш пов'язані з ним. Однак у Митному кодексі України (далі — МК України) вжито поняття «принцип «єдиного вікна»» [10, ч. 4 ст. 319]. Справуємося дотримуватися саме цього, визначеного законодавством України з питань державної митної справи, поняття.

Аналізуючи адміністративно-правові засади становлення цього міжнародного запозичення в практику державної митної справи, можливо стверджувати, що офіційно практика «єдиного вікна» анонсувалася Президентом України Ющенком В.А. в своєму виступі (відбувся в перші дні квітня 2005 р.) під час представлення керівному складу Державної митної служби України (далі — ДМСУ) новопризначеної голови митного відомства Скомаровського В.В. (Голова ДМСУ з березня 2005 р. по вересень 2005 р.). У своєму виступі, серед іншого, Президент України заявив, що має бути радикально змінена політика відносно оформлення товарів. «Оформлення буде здійснюватися за принципом «єдиного вікна», щоб була виключена практика збору сорока довідок і штучної затримки товарів» [3, с. 1].

Що стало причиною порушення питання щодо впровадження принципу «єдиного вікна» у діяльність вітчизняної митної адміністрації? Можемо тільки здогадуватись. Може цьому сприяло ознайомлення з грузинським досвідом з цього питання? Адже не є секретом, що Грузія у 2005 р. стала «розою реформ» у всіх галузях економіки та державного управління. Може тодішні наші закордонні партнери ставили наголос на необхідності подальшого інтегрування у діяльність української митної адміністрації ефективних інструментів та процедур, що застосовуються при міжнародному співробітництві світовим співтовариством, що подалі створять продуктивні умови для імплементації правових норм ГATT/COT та Європейського співтовариства, а також рекомендацій Всесвітньої митної організації до законодавства України з питань державної митної справи? Сказати важко... Проте, слід зазначити, що у тій же промові Президента України йшлося й про доручення новопризначенному Голові ДМСУ забезпечити оформлення вантажів у митному відношенні за принципом «єдиного вікна» з 1 червня 2005 р. [29, с. 1].

Однак принцип «єдиного вікна» для українських митних адміністрацій був не новим, так зазначають певні практичні діячі митної галузі. На початку 90-х років ХХ століття митне оформлення товарів у місцях розташування відповідних підрозділів митниць здійснювалася тільки одна визначена посадова особа, яка зазвичай справлялася з цією роботою. Надалі процес митного оформлення почав тільки ускладнюватися із-за збільшення обов'язкового пакету товаро-

транспортних та товаросупровідних документів (по крайні мірі, втрічі), у тому числі й за рахунок сертифікатів, ліцензій, державних дозволів та ускладнення власної форми (вантажної) митної декларації. Крім того, було запроваджено додаткові етапи погодження (вантажної) митної декларації на рівні різних структурних підрозділів митниць того часу [2, с. 83].

На наш же погляд, це був принцип не «єдиного вікна», а принцип «єдиних рук», якщо взагалі можливо так сказати. Скоріш за все, мова йшла про митне оформлення, яке здійснювалось посадовою особою одноосібно. Це важлива різниця, яку неможливо не брати до уваги й до якої ми повернемося трохи згодом.

Щодо доручення Президента України Ющенка В.А. Так, не чекаючи 1 червня 2005 р. нове (на той період часу) керівництво ДМСУ прийняло Порядок здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації від 20 квітня 2005 р. № 314 (далі – Наказ № 314). Зауважимо, що це була не концепція «єдиного вікна», а звичайний порядок оформлення товарів із застосуванням (вантажної) митної декларації за принципом «єдиного вікна», який складався із 31 етапу (умовно) та повинен був здійснюватися за безконтактним методом [23].

Своїм листом від 11 травня 2005 р. «Про організацію роботи митних органів за принципом «єдиного вікна»», ДМСУ перелічувала ті стратегічні цілі, які будуть досягнуті завдяки нормам Наказу № 314: спрощення процесу здійснення митного контролю та митного оформлення товарів з використанням (вантажної) митної декларації; скорочення термінів здійснення митних процедур за рахунок зменшення посадових осіб митниці, що приймають участь в здійсненні цих процедур й одночасно виключить дублювання функцій; зменшення кількості копій документів, які надаються декларантам митниці для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів; зменшення кількості додаткових документів та, як наслідок, скорочення часу, необхідного для їх оформлення; забезпечення можливості постійного контролю (аналізу) з боку керівного складу митниць за процесом митного контролю та митного оформлення за (вантажною) митною декларацією; модернізація, автоматизація та формалізація процесу митного контролю та митного оформлення товарів з використанням (вантажної) митної декларації тощо [26].

Отже, основною метою принципу «єдиного вікна» був безконтактний метод оформлення митної декларації у митному відношенні з використанням автоматизованих процесів, що сприяло б уникненню суб'єктивізму, формалізму та «мотивування матеріального характеру» посадового складу місця митного оформлення.

У технічному контексті «Єдині вікна» на митній території України створювалися у окремо виділених приміщеннях (кімнатах) на територіях адміністративного базування місця митного оформлення (місце розташування відповідних підрозділів митниці). Ці приміщення (кімнати), як правило, оснащувалися прозорими вікнами-перегородками («склопакетами» з металопластиковими профілями), що дозволяло платникам податків, що здійснювали ЗЕД впевнитись в «прозорій» діяльності особового складу місця митного оформлення. Також такі приміщення облаштовувались (за наявністю) засобами

відеоспостереження з виводом зображення («прозорої» діяльності особового складу місця митного оформлення) у реальному часі на екран (монітор) за межами приміщення (кімнати), де на «власні очі» можна було роздивитися «безкомпромісну» діяльність посадових осіб (однак, ця новація не прижилася, що цілком зрозуміло, а розпочаті тестування з цього приводу припинились). Але в переважній більшості випадків на екранах (моніторах) за межами приміщення (кімнати) висвітлювалася інформація про етапи оформлення (вантажної) митної декларації. Встановлені в залах очікування, вони надавали змогу спостерігати за усіма етапами митного оформлення.

Засобами відеоспостереження облаштовувались виділені під «Єдине вікно» території у тих випадках, коли будівельно-конструкторські можливості приміщення (кімнати) не дозволяли оснащувати його «склопакетами». Всі ці варіанти «Єдиного вікна» обов'язково облаштовувались вікном, у яке платник податків, що здійснював ЗЕД, власне й надавав посадові особі місця митного оформлення (вантажну) митну декларацію із супровідними документами для виконання останнім митних формальностей. При цьому особовий склад в прозорому «акваріумі» здійснював митне оформлення (з використанням можливостей програмно-інформаційних комплексів) товарів із застосуванням (вантажної) митної декларації на бланку єдиного уніфікованого документа (форма документа діяла до 1 січня 2008 р.). В місцях митного оформлення обов'язково створювались зони митного контролю та встановлювались засоби обмеженого доступу на вхідних дверях до цих місць (приміщені чи кімнат). Слід нагадати, що єдиних технічних стандартів щодо облаштування виділених приміщень під вимоги «Єдиного вікна» розроблено не було.

Проведення усіх переобладнань місць митного оформлення (місць розташування відповідних підрозділів митниць) проводилось за рахунок власників приміщень, в яких розташовувались місця митного оформлення (після, начебто, проведених нарад з платниками податків, що здійснювали ЗЕД, при переобладнанні враховувалися побажання цих платників податків). Це було пов'язано, за офіційною версією, з обмеженим державним фінансуванням митних органів на той період часу. Приміщення були переобладнані з урахуванням відповідних стандартів, дотримання норм охорони праці, протипожежної безпеки з метою створення усіх необхідних умов для роботи посадових осіб відповідних підрозділів митниць [6, с. 22].

Головним прорахунком Наказу № 314 та його безконтактного методу за принципом «єдиного вікна» було те, що електронний документообіг між платником податків, що здійснював ЗЕД та посадовою особою відповідного підрозділу митниці був відсутній. Адже безконтактний метод та електронний документообіг – невід'ємні складові діяльності принципу «єдиного вікна» при митному оформленні. На той же період часу електронне декларування тільки впроваджувалось у діяльність принципу «єдиного вікна», що за своєю суттю зводило цю добру ідею нанівець (платники податків, що здійснювали ЗЕД сприйняли інформацію про можливість використання електронної (вантажної) митної декларації з певною пересторогою [1, с. 92], оскільки щоб приєднатися до системи електронного декларування необхідно було виконати певні умови, однією з якої було надання у повному обсязі усіх документів, що мали відношення

до здійснення експортно-імпортних операцій. Зайве згадувати, що на період 2005–2012 рр. посадові особи місць митного оформлення могли вимагати від платників податків, що здійснювали ЗЕД обґрунтовано чи не обґрунтовано просто «безбережне море» різноманітних довідок, погоджень, сертифікатів, дозволів, посвідчень, повідомлень, форм, свідоцтв, підтвердженъ, листів, витягів, роз'яснень, заявок тощо.

Крім того, взаємовідносини під час здійснення митного оформлення між посадовою особою відповідного підрозділу митниці та платниками податків, що здійснювали ЗЕД не відсікалися «Єдиним вікном», а продовжувалась у звичайному режимі, що виправдовувалось необхідністю негайногого отримання відповідей при виникненні якогось запитання у посадової особи відповідного підрозділу митниці. Все пояснювалось браком інформації щодо переміщуваних об'єктів матеріального світу, на які оформлювалася (вантажна) митна декларація. При цьому платники податків, що здійснювали ЗЕД нікуди не відходили від «Єдиного вікна», поки митне оформлення посадовими особами відповідних підрозділів митниці не завершувалось у повному обсязі, зазвичай платники податків, що здійснювали ЗЕД знаходилися поряд з робочими місцями посадових осіб з метою надання пояснень у калькуляції, товарних специфікаціях тощо.

Щодо посадових осіб місць митного оформлення Наказ № 314 передбачав не одноосібне здійснення однією посадовою особою місця митного оформлення митних формальностей по відношенню до (вантажної) митної декларації на бланку єдиного уніфікованого документу (форма документу діяла до 1 січня 2008 р.), а цілого кола посадовців, які здійснювали кожний окремо свій напрям роботи.

Так, алгоритм, що здійснювався відповідно до технологічних схем місць митного оформлення, які були побудовані на положеннях Наказу № 314, діяв, переважно, як безконтактний метод за принципом «єдиного вікна» при митному контролі та митному оформленні (з урахуванням назв посад державних службовців та назв структурних підрозділів митниці періоду 2005–2012 рр.).

На жаль, такі специфічно-розгалужені етапи митного оформлення за принципом «єдиного вікна» у повному обсязі сприяли проявам службових неконтрольованих зловживань з боку посадових осіб місць митного оформлення.

Отже, можливо зазначити, що належне загальне функціонування принципу «єдиного вікна» стримувалось ситуацією, яка виникнула навколо затягнутого впровадження на митній території України електронних форм документообігу в митне оформлення [16; 18; 19]. Адже на той період часу в програмно-інформаційних комплексах митниць ДМСУ бракувало певних функцій, адаптованих до електронного декларування (системи форматно-логічного контролю, системи аналізу заходів державного регулювання, системи аналізу ризиків (далі – СУР), інструментів контролю за прийняттям розпорядчих рішень тощо). Тобто, програмно-інформаційні комплекси існували, але їх потрібно було удосконалювати. Ось чому відпрацювання в митному відношенні однієї (вантажної) митної декларації здійснювалось аж ніяк не одноосібно посадовою особою місця митного оформлення.

З часом до Наказу № 314, який, до речі, постійно наповнювався новим актуальним змістом, долучився Порядок зі здійснення митного контролю й митного оформлення товарів, які декларуються з поданням вантажної митної декларації в електронному вигляді, який було затвердженено наказом ДМСУ від

№ етапу	Етапи алгоритму митного контролю та митного оформлення з використанням безконтактного методу за принципом «єдиного вікна»
1	Платник податків, що здійснював ЗЕД, надавав (вантажну) митну декларацію черговому на місця митного оформлення (далі – черговий)
2	Черговий передавав (вантажну) митну декларацію керівнику місця митного оформлення (далі – керівник).
3	Керівник визначав інспектора місця митного оформлення (далі – інспектор «А») для передання йому (вантажної) митної декларації для її оформлення.
4	Інспектор «А» приймав (вантажну) митну декларацію до оформлення, з'ясувавши – чи всі необхідні документи наданні до цієї декларації.
5	Інспектор «А», здійснивши свої процедури, передавав (вантажну) митну декларацію інспектору відділу інформаційної роботи та митної статистики (далі – інспектор «Б») для того, щоб внести інформацію про (вантажну) митну декларацію в електронну базу даних.
6	Інспектор «Б», здійснивши свої процедури, передавав (вантажну) митну декларацію інспектору відділу митних платежів (далі – інспектор «С»).
7	Інспектор «С», здійснивши нарахування сум митних платежів (інших бюджетних надходжень), повертає (вантажну) митну декларацію інспектору «А».
8	Інспектор «А» приймав рішення про необхідність проведення митного огляду. Якщо було прийнято рішення про відсутність необхідності в проведенні митного огляду, митне оформлення завершувалось. (Вантажна) митна декларація видавалась черговому для видачі її декларанту (платнику податків).
9	Якщо ж приймалося рішення про необхідність проведення митного огляду, (вантажна) митна декларація передавалась інспектору оперативної роботи місця митного оформлення для проведення митного огляду в присутності декларанта. Після цього (вантажна) митна декларація поверталася інспектору «А» для завершення митного оформлення. По завершенню митного оформлення інспектор «А» передавав декларацію черговому для видачі її платнику податків, що здійснював ЗЕД.

26 вересня 2007 р. № 800 (далі – Наказ № 800) [24]. Таким чином, за одним напрямом діяльності діяло два базових організаційно-розпорядчих акти: напрямок митного оформлення по безконтактному методу за принципом «єдиного вікна» регулював Наказ № 314, а напрямок електронного декларування з використанням електронної (вантажної) митної декларації – Наказ № 800.

Цю ситуацію було дещо виправлено з прийняттям МК України від 13 березня 2012 р., який надав змогу використовувати електронне декларування усім бажаючим платникам податків, що здійснюють ЗЕД без будь-яких обмежень і в усіх митних режимах [10]. Завдяки електронному декларуванню зводиться до мінімуму суб'єктивний фактор (спрацьовує пресловутий безконтактний метод митного оформлення, який було так невдало запроваджено Наказом № 314) під час здійснення митних формальностей.

В свою чергу, аналізуючи норми МК України на предмет наявності законодавчого закріплення принципу «єдиного вікна», можемо зазначити, що така правова категорія зазначена тільки у ч. 4 ст. 319 МК України. Так, «контроль за переміщенням через митний кордон України окремих видів товарів, що проводиться іншими державними органами, здійснюється за принципом «єдиного вікна» відповідно до міжнародної практики та рекомендацій міжнародних організацій із застосуванням єдиної з органами доходів і зборів інформаційно-телекомунікаційної системи» [10]. Тобто, ч. 4 ст. 319 МК України адаптована під взаємодію органів митного контролю з державними органами, що здійснюють контроль під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, що, в принципі, повністю відповідає світовим нормам та стандартам, які висуваються до формування та послідуочого наповнення додатковими функціями практики «Єдиного вікна».

Однак слід поставити наголос на тому, що у розділі VIII МК України, який регламентує порядок здійснення митного оформлення, не зазначена роль принципу «єдиного вікна» в питаннях декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення з використанням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документу, що може подаватися до місця митного оформлення як електронний документ або навпаки, на паперовому носії, що буде мати однакову юридичну силу з електронним документом.

Також, на жаль, законодавчого визначення терміну принцип «єдиного вікна» не наведено у ч. 1 ст. 4 МК України, яка відповідає за тлумачення понятійного апарату МК України як кодифікованого зводу законів України з питань державної митної справи. Даний прорахунок законодавця свідчить не на користь реформаторських процесів, що розпочались після підписання «Угоди про асоціацію Україна–ЄС».

На зміну Порядків, затверджених наказами № 314 та № 800, пришов Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, який було затверджено наказом Міністерства фінансів України (далі – Мінфін) від 30 травня 2012 р. № 631 (далі – Наказ № 631) [20]. Цей Порядок регламентував, але вже повністю на новий лад, виконання в місцях розташування відповідних підрозділів митниць ДФС митних формальностей за митною декларацією, що подається виключно як електронний документ при здійсненні митного оформлення товарів, транспортних засобів за цією митною декларацією на бланку

єдиного адміністративного документа.

На сьогодні декларування товарів з їх подальшим митним оформленням за принципом «єдиного вікна» із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа здійснюється шляхом:

- електронного декларування та електронного митного оформлення за допомогою автоматизованих систем платників податків, що здійснюють ЗЕД та модулів АСМО ПІК «Інспектор 2006» Єдиної автоматизованої інформаційної системи (далі – ЕАІС) ДФС, з використанням можливостей мережі Інтернет. За допомогою електронного декларування та електронного митного оформлення в місцях розташування відповідних підрозділів митниць ДФС приймаються та оформлюються електронні митні декларації без надання митних декларацій на паперовому носії;

- використання в місцях митного оформлення (в місцях розташування відповідних підрозділів митниць ДФС) програмно-технічних модулів «Інформаційний термінал» (далі – ПТМ «Інфотермінал»), які призначенні для самостійного введення платниками податків, що здійснюють ЗЕД в автоматизовану систему митного оформлення електронних копій митних декларацій. За допомогою ПТМ «Інфотермінал» митницями ДФС приймаються електронні митні декларації без надання митних декларацій на паперовому носії.

Щодо ПТМ «Інфотермінал» – він призначений для введення платником податків, що здійснюють ЗЕД в АСМО ПІК «Інспектор 2006» ЕАІС ДФС електронних митних декларацій та / або електронних декларацій митної вартості з використанням знімних носіїв інформації та фіксування дати й часу їх подання. У якості знімних носіїв інформації можуть використовуватися виключно знімні носії, що підключаються до USB-роз'єму ПТМ «Інфотермінал». У технічному плані ПТМ «Інфотермінал» складається з програмного забезпечення «Інфотермінал» та комплексу технічних засобів у вигляді термінала, який підключається до локальної обчислювальної мережі митниці ДФС, встановлюється у приміщенні місця митного оформлення (в місцях розташування відповідних підрозділів митниць ДФС) та повинен забезпечувати встановлення безпосередньно на підлогу або монтування на стіну. ПТМ «Інфотермінал» розміщується в приміщеннях виключно для платників податків, що здійснюють ЗЕД за місцем розташування відповідних підрозділів митниць ДФСУ [14, п. 1].

Отже, ПТМ «Інфотермінал» з 2012 р. став невід'ємною складовою місця митного оформлення, яким в обов'язковому порядку облаштовували усі місця розташування відповідних підрозділів митниць ДФС, що здійснюють митне оформлення за принципом «єдиного вікна».

Необхідно наголосити на тому, що митні декларації надаються до митного оформлення тільки в електронному вигляді. У паперовому вигляді можуть бути подані тільки копії аркушів оформлененої у митному відношенні митної декларації на бланку ЄАД або їх ксерокопії. Надаються ці копії для подальшого їх оформлення або засвідчення посадовим особам місця митного оформлення тільки на письмове прохання платника податків, що здійснює ЗЕД (навіть він сам може роздрукувати потрібні йому листи митної декларації на бланку ЄАД [21, п.п. 5.3 – 5.4]).

Оригінальним документом виступає тільки примірник електронної митної декларації, яка підписується двома електронними підписами – платником

податків, що здійснює ЗЕД та посадовою особою місця митного оформлення й у подальшому завіряється особистою номерною печаткою посадової особи місця митного оформлення.

Однак, виходячи з практики митного оформлення, використання платниками податків, що здійснюються ЗЕД технічних можливостей ПТМ «Інфотерміналів» митниць ДФС, м'яко кажучи, не прижилось. Платники податків, що здійснюються ЗЕД, в переважній більшості, використовують можливість електронного обміну за допомогою своїх автоматизованих систем та модулю АСМО ПІК «Інспектор – 2006» ЄАІС ДФС з використанням мережі Інтернет.

Слід наголосити на тому, що відповідно до норм МК України та Наказу № 631 платник податків, що здійснює ЗЕД, при декларуванні товарів за принципом «єдиного вікна» подає тільки два документи: митну декларацію (на електронному носії), а також рахунок-фактуру (або інший документ, що визначає вартість товару) та декларацію митної вартості, у випадках, визначених МК України. Додаткові копії електронних документів посадові особи місця митного оформлення можуть вимагати тільки якщо платник податків, що здійснює ЗЕД, вказав коди документів (відповідно до класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій [13]) у графі 44 «Додаткова інформація / подані документи / Сертифікати і дозволи» митної декларації. Однак, коло таких випадків обмежене:

- під час виконання посадовою особою місця митного оформлення таких митних формальностей: перевірка правильності класифікації товарів; перевірка правильності визначення країни походження товарів; перевірка дотримання встановлених до задекларованих товарів заходів нетарифного регулювання (відсутність визначених законодавством заборон щодо переміщення або поміщення у відповідний митний режим задекларованих товарів; наявність відповідних документів, наявність в митній декларації відомостей про відповідні документи або відомостей про відмітку у товаросупровідних документах); перевірка наявності задекларованих товарів у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності; перевірка правильності застосування пільг в оподаткуванні; перевірка правильності визначення митної вартості товарів;

- спрацювання системи управління ризиками;

- опрацювання листів-орієнтувань, що інформують митниці про осіб та/або транспортні засоби, за допомогою яких може бути вчинено порушення законодавства України з питань державної митної справи, про товари, які можуть бути об'єктом правопорушення та про застосування форм контролю для виявлення, запобігання та припинення таких порушень [20, п. 2.2 п.п. 4.5.5–4.5.10].

Однак, знову ж таки є випадки, коли окрім перелічених документів, посадові особи місця митного оформлення можуть вимагати від платників податків, що здійснюють ЗЕД, надання інших документів. Так, якщо акцентувати увагу на розташуванні місця митного оформлення, то можна зазначити, що вони базуються у місцях важливих міжнародних, міждержавних транспортних вузлів (морський порт, річковий порт, аеропорт, прикордонна передавальна (залізнична) станція тощо), через які прямують транспортні засоби, що підлягають митному оформленню, митному контролю (як на митному кордоні України, так і на митній території України) чи у місцях наявності або у місцях перепровадження зовнішньоеко-

номічних вантажів (технічні потужності магістрального трубопроводу, межі території центральної чи регіональної сортувальної станції (через потужності яких проходять міжнародні експрес-відправлення), територія морського терміналу або вантажного митного комплексу, інші транспортно-логістичні об'єкти).

Отже, щоб випустити вантаж з території цих об'єктів, деякі з яких є ще й режимними, платники податків, що здійснюють ЗЕД, повинні отримати у керівників адміністрацій цих об'єктів певні документи (наряди, заяви, перепустки, дозволи (електронні чи паперові) тощо) з подальшим наданням їх посадовим особам місця митного оформлення, або навпаки, у зворотному порядку (наприклад, документальне оформлення вивозу крупнотонажного контейнеру з території державного морського торгівельного порту (далі – ДМТП) здійснюється до в'їзду конкретного дорожнього транспортного засобу за певним крупнотонажним контейнером на територію ДМТП (мова йде про формування та оформлення електронного наряду для дорожнього транспортного засобу, який повинен в'іhatи на територію ДМТП за крупнотонажним контейнером). Після документального оформлення крупнотонажного контейнеру, дорожньому транспортному засобу дозволено в'їзд на територію ДМТП; завантажений крупнотонажний контейнер на дорожньому автотранспортному засобі по території ДМТП доставляється до місця митного оформлення. Після митного оформлення товарів, що переміщувались у крупнотонажному контейнері, дорожній автотранспортний засіб з контейнерним вантажем здійснює виїзд з території ДМТП).

Певні етапи технологічних модулів митного оформлення за принципом «єдиного вікна» при впровадженні інформаційної системи портового співтовариства (направлення: «Оформлення документів для вивезення завантажених контейнерів з території пункту пропуску в Одеському порту та в Іллічівську») досить детально досліджувала Г. Ройзина [31, 49–52].

Отже, з урахуванням наведеного, можемо визначити, що принцип «єдиного вікна» в державній митній справі – це технологія митного оформлення за якою платник податків, що здійснює ЗЕД, надає необхідні документи в місця митного оформлення, які проходять перевірку автоматизовано (за допомогою модулів АСМО ПІК «Інспектор – 2006» та ЄАІС ДФС) без участі платника податків, що здійснює ЗЕД (безконтактно), а потім повертаються вже оформленними у митному відношенні, або повертаються для проведення огляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення (в тих випадках коли огляд обирається на підставі результатів застосування системи управління ризиками), або повертаються з карткою відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні, випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення, або із запитом про надання платником податків, що здійснює ЗЕД додаткової інформації. При цьому платник податків, що здійснює ЗЕД, усувається від фізичного супроводу необхідних документів при роботі з ними посадової особи (одноосібно) в місцях митного оформлення.

Як приклад можемо привести алгоритм митного контролю та митного оформлення за принципом «єдиного вікна», що здійснюється відповідно до технологічних схем місця митного оформлення, побудованих на положеннях Наказу № 631, одноосібно посадовою особою місця митного оформлення при переміщенні товарів водними видами транспорту.

<b>№ етапу</b>	<b>Етапи алгоритму митного контролю та митного оформлення, що здійснюється одноосібно посадовою особою за принципом «єдиного вікна»</b>
1	<p>Аналіз облікованих даних платника податку, що здійснює ЗЕД (картки обліку, інформаційні бази даних та інші відомості). Процедури взяття митницями ДФС на облік платників податку, що здійснюють ЗЕД, визначені Порядком обліку осіб, які здійснюють операції з товарами [25].</p>
2	<p>Аналіз попередньої інформації про товари (журнал обліку контейнерних відправлень (контейнерів), візування нарядів, документів контролю доставки (вантажів, контейнерів). Аналіз попередньої інформації про товари здійснюється з урахуванням послідовності здійснення процедур митного контролю, встановленої Типовими технологічними схемами [12], а також з урахуванням інших нормативно-правових актів, що регулюють порядок послідовності здійснення процедур митного контролю по відношенню до товарів, що переміщаються іншими видами транспорту, наприклад, Інструкцією про організацію митного контролю та митного оформлення суден і товарів, що переміщаються ними [15].</p> <p>Необхідне інформаційне забезпечення для проведення вказаного аналізу здійснюється:</p>
2.1	<p>агентською організацією (морським агентом), яка зобов'язана не пізніше ніж за одну добу до прибуття судна закордонного плавання в порт призначення на митній території України подати митниці ДФС, в зоні діяльності якої розташований такий порт, інформацію в електронному вигляді про товари, прийняті до перевезення у контейнерах у порт призначення на митній території України за формою, встановленою Інструкцією про організацію митного контролю та митного оформлення суден і товарів, що переміщаються ними [15, п. 5.1];</p>
2.2	<p>адміністрацією порту, яка представляє необхідну інформацію про товари, що надійшли та вивантажені з судна на вантажні (контейнерні) термінали порту, шляхом надання доступу до ресурсу «Електронний журнал обліку контейнерів».</p> <p>Результатами проведеного аналізу є:</p>
2.2.1	<p>реєстрація товарів підрозділом митного оформлення у формах обліку, які використовуються митницею ДФС під час виконання митних формальностей – журналах обліку товарів, візуування нарядів, документів контролю за переміщенням товарів (у тому числі таких, що ведуться в електронному вигляді);</p>

2.2.2	надання інформації про встановлені ризики, інформації щодо даних попередніх, тимчасових та періодичних митних декларацій, переміщення товарів у пільгових режимах та режимі «транзит», декларантів, які не є контрактоутримувачами;
2.2.3	Надання індикативних показників (мінімальних та максимальних) щодо визначення митної вартості у разі наявності сумнівів та конкретних підстав щодо можливого заниження митної вартості.
3	<p>Визначення форми та обсягу контролю, достатнього для забезпечення додержання законодавства з питань державної митної справи. Визначення форм митного контролю, перевірка митної вартості, країни походження, залучення експертів та інше. Надання інформації щодо документів, що підтверджують країну походження товарів, щодо експертних висновків за окремим запитом.</p> <p>Надання інформації щодо сертифікатів походження товарів, заявлених на пред'явника, експертних висновків. Аналіз товарів іншої інформації, що приведена у Методичних рекомендаціях щодо здійснення митних процедур в міжнародних пунктах пропуску через через державний кордон України для морського (річкового) і поромного сполучення при переміщенні товарів у контейнерах [17, п. 2.2].</p>
4	Опрацювання результатів застосування СУР (відповідно до Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками в митній службі України [29]), виконання вимог ст. 338 МК України під час проведення митних формальностей (завершення митного оформлення або відмова в оформленні за наявності підстав).

**Висновки.** Сьогоднішня ситуація щодо принципу «єдиного вікна» в місцях митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на митній території та митному кордоні України потребує негайного реагування. Це продиктовано тим, що електронна система не падка до грошей, а людина — навпаки! Пресловутий людський фактор, як відомо, може грати при митному оформленні погану роль. Увесь масив законодавства України з питань державної митної справи, що в тому чи іншому випадку регулює питання митного оформлення за принципом «єдиного вікна», бездоганний по якості тексту, але не по виконанню їх правових норм.

Каменем спотикання є також і цілком затягнута та заплутана реорганізація митниць ДФС, яка більше нагадує не їх реструктуризацію, а навпаки — оптимізацію, яка помножена на безкрайній ротаційний процес, що поволі спричиняє тотальну розгубленість та деморалізацію особового складу, який, до речі, стає все більш «мотивованим матеріальним характером». Цілком сумнівний бекграунд.

Дуже прикро, що проект закону «Щодо впровадження концепції «єдиного вікна», у якому передбачено усунення надмірного регуляторного навантаження

на економічних операторів, скасування непотрібних видів державного контролю на державному кордоні України, запровадження порядку подання всіх документів дозвільного характеру виключно у електронній формі, ризико-орієнтований підхід при визначенні об'єктів митного контролю, впровадження принципу «мовчазної згоди» при видачі документів дозвільного характеру митницями є не нормотворчою ініціативою керівництва ДФС, а ініціативою звичайної групи експертів у сфері державної митної справи (радники та координатори із міжнародної торгівлі, митної справи тощо) та громадських діячів, які стежать за процесом реформування в Україні. Тим паче, що Дорожня Кarta євроінтеграційних реформ спрямована, серед іншого, й на реформу митної справи, що передбачас прийняття низки законів України, які прямо пов'язані з Главою 5 «Митні питання та сприяння торгівлі» та Додатком XV «Наближення митного законодавства» «Угоди про асоціацію Україна–ЄС».

Настав час припинити балансування на лезі бритви та перейти до продуктивних та довгоочікуваних докорінних змін у процесах митного оформлення за принципом «єдиного вікна»!

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Бабенко И. Желающих перейти на «электронку» – мизер / И. Бабенко // Таможенный брокер. – 2007. – № 10. – С. 92.
2. Бабенко I. Как работает единое окно? / I. Бабенко // Таможенный брокер. – 2005. – № 6. – С. 83–85.
3. Віктор Ющенко представив новопризначеною голову митної служби // Митна газета. – 2005. – № 7. – С. 1.
4. Дорожня карта євроінтеграційних реформ-2015. Інфографіка. <http://eu.prostir.ua/news/267087.html>
5. Євроінтеграційні завдання для нардепів на 2015 рік. Інфографіка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.ukrinform.ua/ukr/news/e\\_vrointegratsiyni\\_zavdannya\\_dlya\\_nardepiv\\_na\\_2015\\_rik\\_infografika\\_2019323](http://www.ukrinform.ua/ukr/news/e_vrointegratsiyni_zavdannya_dlya_nardepiv_na_2015_rik_infografika_2019323)
6. Забродська М. «Єдине вікно» працює / М. Забродська // Митниця. – 2005. – № 4. – С. 22–23.
7. Мароха В. Митне регулювання в ЄС та Україні: порівняльно-правове дослідження: Науково-практичний посібник // В. Мароха, Н. Олійник, О. Омельченко та ін.; за науковою редакцією А.В. Мазура. – К. : ТОВ «Ніка-Прінт», 2005. – 832 с.
8. Международные перевозки грузов железнодорожным транспортом: теория и практика / Ю. Колейников, О. Платонов, С. Терещенко, В. Чорный – Одесса: Пласке, 2012. – 404 с.
9. Митна енциклопедія у двох томах: наукове видання. Том 2. Редкол.: ... І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. – 536 с.
10. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 86. – с. 9–26 (зі змінами).
11. Науменко В. Перспективы в таможенном регулировании в случае подписания и вступления в силу Соглашения об ассоциации между Украиной и Европейским союзом // Митна газета. – 2013. – № 21. – С. 16.
12. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщаються ними: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 451 // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 95. – С. 20–24.
13. Про затвердження відомих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій: наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 р. № 1011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/nakazi/62422.html](http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62422.html)

14. Про затвердження Інструкції з використання програмно-технічного модуля «Інформаційний термінал»: наказ Державної митної служби України від 30.12.2011 р. № 1103 // Митна газета. – 2012. – № 2. – С. 13.
15. Про затвердження Інструкції про організацію митного контролю та митного оформлення суден і товарів, що переміщуються ними: наказ Державної митної служби України від 17.09.2004 р. № 678 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 41. – Ст.2731.
16. Про затвердження Концепції створення, упровадження і розвитку системи електронного декларування товарів: наказ Державної митної служби України від 18.10.2006 р. № 907 // Митна газета. – 2006. – № 21. – С. 5–6.
17. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення митних процедур в міжнародних пунктах пропуску через державний кордон України для морського (річкового) і поромного сполучення при переміщенні товарів у контейнерах: наказ Державної фіскальної служби України від 27.01.2015 р. № 34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63499.html>
18. Про затвердження Плану заходів Державної митної служби України, направлених на впровадження електронного декларування товарів: наказ Державної митної служби України від 01.12.2006 р. № 1075 // Митна газета. – 2006. – № 24. – С. 6.
19. Про затвердження Порядку визначення підприємств, до товарів яких може застосовуватися процедура електронного декларування: наказ Державної митної служби України від 08.08.2007 р. № 669 // Таможенний брокер. – 2007. – № 9. – С. 24–30.
20. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 64. – Ст.2627.
21. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 651 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 64. – Ст.2629.
22. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками в митній службі України: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 р. № 597 // Митна газета. – 2012. – № 15. – С. 10–14.
23. Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації: наказ Державної митної служби України від 20.04.2005 р. № 314 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 17. – Ст.925 (втратив чинність).
24. Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів, які декларуються з поданням вантажної митної декларації в електронному вигляді: наказ Державної митної служби України від 26.09.2007 р. № 800 // Митна газета. – 2007. – № 21. – С. 2–3.
25. Про затвердження Порядку обліку осіб, які здійснюють операції з товарами: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 634 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 65. – Ст.2685.
26. Про організацію роботи митних органів за принципом «єдиного вікна»: лист Державної митної служби України від 11.05.2005 р. № 11/1-9/5166-ЕП // Таможенний брокер. – 2005. – № 5. – С. 13–14.
27. Про проект Угоди про асоціацію України з ЄС: лист Міністерства доходів і зборів України від 17.10.2013 р. № 21381/7/99-99-12-01-17.
28. Скомаровський В. Підсумки перших ста днів / В. Скомаровський // Митниця. – 2005. – № 2. – С. 2–3.
29. Скомаровський В. «Єдине вікно» працює з першого травня, а головне завдання митників – здобути довіру суспільства / В. Скомаровський // Митна газета. – 2005. – № 11. – С. 1.
30. Таможенные аспекты логистики: Практические рекомендации по организации работы грузового таможенного комплекса с использованием механизма «единого окна» / Баязитов Л.Р., Егоров А.Б., Платонов О.И., Шейко А.П. – Киев : АЛЛЕГО – ПЛАСКЕ, 2009. – 568 с.
31. Украина есть чем гордиться: Проект «Единое окно – глобальное решение» признан проектом,

у которого есть чему учиться // Митний брокер. – 2014. – № 5. – С. 49–52.

32. Федотов О. Державна митна справа в контексті проекту Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом // «Особливості розвитку законодавства України»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Донецьк, 15–16 листопада 2013 року. – Д. : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2013. – 140 с.

33. Щодо облаштування підрозділів митного оформлення інформаційними терміналами: лист Державної митної служби України від 06.01.2012 р. № 18/12-04-121-ЕП // Митна газета. – 2012. – № 3. – С. 14.

34. Щодо проекту Угоди про асоціацію України з ЄС: лист Міністерства доходів і зборів від 24.10.2013 р. № 256/11/15-32-06-00-08.



УДК 339.543

**Біленець Д.А.**, аспірантка кафедри  
морського та митного права НУ «ОІОА»

### **Процедури у пунктах пропуску як елемент реалізації правового режиму зони митного контролю**

Стаття присвячена процедурам, які виникають: у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення; у пунктах пропуску через державний кордон для морського, річкового, повітряного та залізничного; у межах прикордонної смуги на державному кордоні; у морських і річкових портах, аеропортах, на залізничних станціях, територіях підприємств.

**Ключові слова:** зона митного контролю, митні процедури, державний кордон, пункт пропуску.

Статья посвящена процедурам, возникающим: в пунктах пропуска через государственную границу для автомобильного сообщения; в пунктах пропуска через государственную границу для морского, речного, воздушного и железнодорожного; в пределах пограничной полосы на государственной границе; в морских и речных портах, аэропортах, на железнодорожных станциях, территориях предприятий.

**Ключевые слова:** зона таможенного контроля, таможенные процедуры, государственную границу, пункт пропуска.

The article is devoted to procedures arising: at checkpoints across the state border for road traffic; at checkpoints across the state border of sea, river, air and rail; within the border strip at the state border; in sea and river ports, airports, railway stations, premises.

**Key words:** zone of customs control, customs, state border crossing.

**Актуальність теми.** Економічні, політичні та соціальні зміни, що виникають на сучасному етапі, надають можливість подальшого прогресивного розвитку країни як органічної підсистеми світової економіки. Пріоритетами для країни мають стати забезпечення прав та свобод суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України і спрощення митних процедур та приведення вітчизняного митного законодавства у відповідність до європейських стандартів.

Розвиток зовнішньоекономічних відносин безпосередньо пов'язаний з переміщенням через митний кордон України товарів, предметів і транспортних